

- p r o j e k t -

**UCHWAŁA NR .../.../2025
RADY GMINY LESZNO
z dnia 2025 r.**

**w sprawie uchwalenia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Leszno na
lata 2025 – 2027”**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t. j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1465 ze zm.) w związku z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz. 49 ze zm.), uchwala się, co następuje:

§ 1. Uchwala się „Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Leszno na lata 2025 – 2027” stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Leszno.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Zgodnie z ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2025 r., poz. 49 ze zm.) - art. 176 cytowanej ustawy do zadań gminy należy opracowanie i realizacja trzyletniego programu dotyczącego wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Przyjęcie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Leszno na lata 2025 – 2027 obejmuje działania profilaktyczne mające na celu wzmocnienie rodziny poprzez zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa, a także Współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej oraz prowadzenie placówek wsparcia dziennego.

Biorąc pod uwagę powyższe podjęcie niniejszej uchwały jest zasadne.

WÓJT

/-/ Grzegorz Banaszkiewicz

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Leszno na lata 2025 – 2027

I. WPROWADZENIE

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Leszno na lata 2025 – 2027, zwany dalej Programem, powstał w oparciu o ustawę z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Program jest kontynuacją programu wspierania rodziny realizowany w Gminie Leszno w latach 2022 – 2024.

Głównym założeniem systemowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania służb publicznych, instytucji, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie. Ważną zasadą jest jawność działania organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie wspierania rodziny, jak też poszanowanie godności wszystkich osób.

Jedną z zasad Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej jest ochrona prawna dziecka i rodziny. Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokojenie potrzeb swoich członków, w tym rozwój biologiczny i psychospołeczny. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji oraz kształtowania się osobowości dziecka.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny może zagrażać szereg czynników, których długotrwałe oddziaływanie czyni rodzinę dysfunkcyjną, nie potrafiącą sprostać swoim obowiązkom wobec dzieci, mającą ograniczone zasoby własne i możliwości samodzielnego rozwiązywania występujących problemów oraz nie potrafiącą przezwyciężyć pojawiających się w systemie rodzinnym sytuacji kryzysowych. Nierzadko problemy występujące w rodzinie dysfunkcyjnej są bardzo złożone, a ich wielość powoduje trudności w wypełnianiu podstawowych funkcji rodziny. W celu zapewnienia odpowiedniego wsparcia konieczne jest podjęcie działań interdyscyplinarnych poprzez diagnozę sytuacji rodziny i jej najbliższego środowiska, analizę przyczyn pojawiających się kryzysów oraz monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych ich wystąpieniem, rozwijanie funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej, dążenie do integracji i reintegracji rodziny. Odpowiednio zaprojektowane instytucjonalne formy wsparcia powinny mieć charakter pomocniczy, zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej należy ją wspierać i wspomagać.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 - 2027 jest rozwijanie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu ról opiekuńczo-wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

II. Podstawy prawne Programu

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z 1997 r., nr 78, poz. 483 z późn. zm.),

2. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U z 2025 r., poz. 49 z późn. zm.),
3. Ustawa z dnia 112 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2024 poz. 1283 z późn. zm.),
4. Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U z 2024 poz. 1829),
5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U z 2024 r., poz 1673 z późn .zm.),
6. Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151 z późn. zm.),
7. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r., poz. 1939),
8. Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U z 2024 r. poz. 323 z późn. zm),
9. Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U z 2025 r. poz. 438 z póź.zm),
10. Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.),
11. Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r., poz.1539),
12. Gminny Program Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla Gminy Leszno na 2022 r. uchwalony uchwałą nr XLVIII/302/2021 Rady Gminy Leszno z dnia 15 grudnia 2021 r.
13. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ofiar Przemocy w rodzinie na terenie gminy Leszno na lata 2023 – 2025 uchwalony uchwałą nr LCVII/421/2023 z dnia 25 stycznia 2023 r. 2021 r.

III. Zadania własne gminy w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej zgodne z art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Do zadań własnych gminy należy:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) ponoszenie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;

- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Celem Programu jest wspieranie rodzin zagrożonych problemami oraz przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

IV. Dane demograficzne

Gmina Leszno ma 11 145 mieszkańców, z czego 51,4% stanowią kobiety, a 48,6% mężczyźni. W latach 2002-2024 liczba mieszkańców wzrosła o 35,9%. Średni wiek mieszkańców wynosi 41,2 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa mazowieckiego oraz nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski. Mieszkańcy gminy Leszno zawarli w 2023 roku 41 małżeństw, co odpowiada 3,7 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to mniej od wartości dla województwa mazowieckiego oraz nieznacznie mniej wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,9 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców. 27,2% mieszkańców gminy Leszno jest stanu wolnego, 58,8% żyje w małżeństwie, 6,8% mieszkańców jest po rozwodzie, a 6,9% to wdowy/wdowcy. Gmina Leszno ma ujemny przyrost naturalny wynoszący -49. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu -4,45 na 1000 mieszkańców gminy Leszno. W 2023 roku urodziło się 69 dzieci, w tym 43,5% dziewczynek i 56,5% chłopców. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,87 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju. W 2023 roku 23,1% zgonów w gminie Leszno spowodowanych było chorobami układu krążenia, przyczyną 27,6% zgonów w gminie Leszno były nowotwory, a 9,4% zgonów spowodowanych było chorobami układu oddechowego. Na 1000 ludności gminy Leszno przypada 10,72 zgonów. Jest to nieznacznie mniej od wartości średniej dla województwa mazowieckiego oraz nieznacznie mniej od wartości średniej dla kraju. W 2023 roku zarejestrowano 204 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 85 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Leszno 119. W tym samym roku 4 osób zameldowało się z zagranicy oraz zarejestrowano wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące 3. 58,2% mieszkańców gminy Leszno jest w wieku produkcyjnym, 20,4% w wieku przedprodukcyjnym, a 21,4% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. (Źródło; GUS, 31.XII.2024 r.)

V. Wsparcie rodziny w systemie pomocy społecznej. Charakterystyka wybranych obszarów.

Zadania z zakresu pomocy społecznej w gminie Leszno realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznie. Celem działania jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne zasoby uprawnienia i możliwości, wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, umożliwienie im życia w

warunkach godnych człowieka, zapobieganiu powstaniu nowych problemów społecznych poprzez podejmowanie działań zmierzających do usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem, a także wspieranie rodzin wychowujących dzieci poprzez finansowe wsparcie na pokrycie potrzeb związanych z ich wychowaniem.

Wybrane formy pomocy, udzielanej przez Ośrodek Pomocy Społecznej osobom i rodzinom zamieszkujących w Gminie Leszno w latach 2022 – 2024, przedstawia Tabela nr 1 i nr 2.

Tabela nr 1. Wybrane formy pomocy udzielanej w latach 2022 – 2024

Rodzaj udzielonej pomocy	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Ogółem liczba osób objętych pomocą, w tym; świadczeniami pieniężnymi (zasiłek stały, okresowy, specjalny, celowy, w tym zakup posiłku z Programu „Posiłek w szkole i w domu”, jak i świadczeniami niepieniężnymi (praca socjalna, składki na ubezpieczenie zdrowotne, sprawianie pogrzebu, schronienie, usługi opiekuńcze, pobyt w domu pomocy społecznej)	101	93	107
Liczba rodzin objętych pomocą z zakresu wspierania rodziny – asystent rodziny	13	15	17
Liczba rodzin objętych pomocą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie (rodziny, w których prowadzona była procedura „Niebieskiej Karty”)		18	
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego i zasiłku dla opiekuna	362	325	296
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia „Za życiem”	3	1	0
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia „Dobry start”			
Liczba rodzin korzystających ze stypendium szkolnego	3	2	1
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	17	15	17

Źródło; OPS Leszno

Tabela nr 2. Rodziny/osoby korzystające z pomocy w latach 2022 – 2024 ze względu na losowość.

Występująca w rodzinie losowość-powód przyznania pomocy	2022		2023		2024	
	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób	Liczba rodzin ogółem	Liczba osób
Ubóstwo	48	86	38	61	30	54
Sieroctwo	0	0	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa	7	29	9	43	7	37

Bezrobocie	14	24	13	38	12	34
Niepełnosprawność	26	45	23	40	18	30
Długotrwała choroba	49	73	47	63	34	41
Bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych oraz prowadzeniu gospodarstwa domowego,	19	65	20	76	16	62
w tym rodziny; niepełne	8	21	8	29	9	30
wielodzietne	5	31	4	25	4	23
Przemoc w rodzinie	1	3	1	3	2	6
Alkoholizm	17	19	16	22	13	18
Narkomania	3	3	1	1	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	0	0	1	1
Zdarzenie losowe	2	2	1	1	1	1
Sytuacja kryzysowa	2	2	0	0	0	0

Źródło; OPS Leszno

Jak wynika z powyższego zestawienia, w 2024 r. liczba osób korzystających ze świadczeń pieniężnych i niepieniężnych w stosunku do 2024 r. spadła o 54 rodzin, natomiast jeżeli chodzi o rodziny korzystające ze świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego, zasiłku dla opiekuna, to dane wskazują, że liczba rodzin utrzymuje się praktycznie na tym samym poziomie w okresie trzech lat. Dodatek mieszkaniowy w ostatnich trzech latach praktycznie utrzymuje się na tym samym poziomie.

Zgodnie z art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań asystenta rodziny należy m.in. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym, udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych, udzielania wsparcia dzieciom oraz podejmowanie działań interwencyjnych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.

Wskazać należy, że wśród rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, zdarzają się również takie, gdzie negatywna postawa rodziców, brak chęci współpracy z asystentką rodziny oraz brak motywacji do podejmowania działań w celu poprawy sytuacji w rodzinie, uniemożliwiają realizację planu pomocy oraz działań wspierających przez asystenta rodziny. Brak współpracy ze strony rodziców stanowi jedną z trzech przesłanek zakończenia pracy asystenta w rodzinie.

Tabela nr 2. Przesłanki zakończenia pracy asystenta rodziny w rodzinie w latach 2022 – 2024

Przesłanka zakończenia pracy z asystentem rodziny	2022 r.	2023 r.	2024 r.
Brak współpracy	1	2	3
Osiągnięcie celów	1	1	3

Inne przyczyny (zmiana miejsca zamieszkania)	0	0	0
Ogółem	2	3	6

źródło; OPS Leszno

W sytuacji braku współpracy ze strony rodziców z asystentem rodziny oraz rażących zaniedbań godzących w dobro dziecka, właściwe instytucje mają obowiązek interweniowania w imię nadrzędnego priorytetu ochrony dobra dziecka, w tym spoczywa na nich obowiązek informowania sądu rodzinnego o trudnej sytuacji dzieci w rodzinie, w przypadku występowania krzywdzenia dziecka również obowiązek zawiadomienia prokuratury/policji.

W przypadkach, kiedy rodzina nie wywiązuje się należycie wobec dziecka z pełnienia zadań opiekuńczych i wychowawczych, a udzielone jej wsparcie nie skutkuje poprawą sytuacji, wówczas dziecko/dzieci może zostać umieszczone postanowieniem sądu rodzinnego w pieczy zastępczej tj.; rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka lub w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Celem postanowień wydanych przez sąd rodzinny jest ochrona zagrożonego dziecka i jest konieczne w przypadku niewłaściwego wykonywania władzy rodzicielskiej.

Tabela nr 3. Dzieci z terenu Gminy Leszno przebywające w pieczy zastępczej w latach 2022 – 2024

Liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Ogółem;	16	18	21
w tym;			
Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych	7	10	14
Liczba dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	9	8	7

Rodło; OPS Leszno

Tabela nr 4. Wydatki gminy związane z pobytem dziecka w pieczy zastępczej w latach 2022 – 2024

Rodzaj pieczy zastępczej	Wysokość wydatków 2022 r	Wysokość wydatków 2023 r.	Wysokość wydatków 2024 r.
Rodziny zastępcze	87 826,24	160 161,90	221 800,73
Placówki opiekuńczo wychowawcze	252 290,35	279 985,41	306 012,32
Ogółem	340 116,59	440 147,31	527 813,05

źródło; OPS Leszno

Jednym z przejawów dysfunkcyjności systemu rodzinnego jest występowanie przemocy w rodzinie. Doświadczanie przemocy w dzieciństwie ze strony rodziców, doznane urazy, krzywdy fizyczne i psychiczne, w bardzo negatywny sposób wpływają na kształtowanie się osobowości dorosłego człowieka. W życiu dorosłym krzywdzonego dziecka mogą wystąpić zaburzenia osobowości, depresje, próby samobójcze, większa skłonność sięgania po używki. Częściej też wykazują skłonność do stosowania przemocy wobec własnych dzieci, powielając przemocowe zachowania rodziców.

Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie określa ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej zgodnie z jej zapisami, w Gminie

Leszno funkcjonuje system przeciwdziałania przemocy w rodzinie oparty na interdyscyplinarnej współpracy instytucji i podmiotów, prowadzonej w ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego oraz pracy powoływanych przez zespół grup diagnostyczno-pomocowych realizujących procedurę „Niebieskiej Karty” w indywidualnych przypadkach. Wiodącą rolę w realizacji zadań w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, w gminie Leszno, pełni Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznie i Posterunek Policji w Lesznie.

Tabela nr 5. Charakterystyka osób doświadczających przemocy w latach 2022 – 2024

	Charakterystyka osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięci przemocą w rodzinie			
	OGÓŁEM	do 18 r.ż	od 18 do 67 lat	od 67 lat
Kobiety	44	6	36	3
Mężczyźni	7	5	1	1

źródło; OPS Leszno

Jak pokazuje zestawienie danych w Tabeli nr 5, w latach 2022 – 2024 na terenie Gminy Leszno grupą najbardziej dotkniętą przemocą w rodzinie były kobiety do 67 r.ż. oraz dzieci do 18 r.ż. Ważne jest zatem, rozwijanie gminnego systemu wspierania rodziny, zapewniającego rodzinom przeżywającym trudności możliwość uzyskania specjalistycznej pomocy oraz podejmowanie działań prewencyjnych, profilaktycznych i edukacyjnych mających na celu zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców, u których występuje problem z należytą realizacją tych funkcji.

VI. Zasoby instytucjonalne

Program Wspierania Rodziny na lata 2022 -2025 będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. W Gminie Leszno jak i w Powiecie w Warszawskim Zachodnim funkcjonują różnorodne instytucje i organizacje, realizujące zadania na rzecz dziecka i rodziny. Stanowią one swoisty kapitał umożliwiający prowadzenie szerokiego, instytucjonalnego i interdyscyplinarnego wsparcia dla rodzin.

Tabela nr 6. Zasoby Gminy Leszno działające w obszarze wspierania rodziny

L.p.	Nazwa instytucji/organizacji/podmiotu	Adres
1.	Urząd Gminy w Lesznie	Leszno, Aleja Wojska Polskiego 21
2.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Lesznie	Leszno, Aleja Wojska polskiego 21
3.	Gminny Zespół Interdyscyplinarny	Leszno, Aleja Wojska Polskiego 21
4.	Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lesznie. Punkt Konsultacyjny	Leszno, ul. Sochaczewska 66
5.	Posterunek Policji w Lesznie	Leszno, Aleja Wojska Polskiego 23a
6.	Biblioteka Publiczna w Lesznie	Leszno, ul. Polna 22 a
7.	Biblioteka Publiczna Gminy Leszno Filia w Czarnowie	Czarnów 8

8.	Biblioteka Publiczna Gminy Leszno Filia w Zaborowie	Zaborów, ul. Stołeczna 182
9.	Zespół Sportowo Rekreacyjny w Lesznie	Leszno, ul. Szkolna 10
10.	Szkoła Podstawowa im. Stefana Batorego w Lesznie	Leszno, ul. Leśna 13
11.	Szkoła Podstawowa im. Powstańców 1863 Roku w Zaborowie	Zaborów, ul. Stołeczna 182
12.	Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Lesznie	Leszno, ul. Sochaczewska 4
13.	Publiczne Przedszkole Nr 1 im. Leśnych Skrzatów w Lesznie	Leszno, ul. Polna 22
14.	Publiczne Przedszkole im. Przyjaciół Puszczy Kampinoskiej w Zaborowie	Zaborów, ul. Szkolna 6
15.	Niepubliczne Przedszkole „Sosnowa Akademia” w Lesznie	Leszno, ul. Leśna 19
16.	Niepubliczne Przedszkole Artystyczne „Twórcy Przedszkola” w Lesznie	Leszno, ul. Tuwima 19
17.	Niepubliczne Przedszkole terapeutyczne „Logopedica” w Czarnowie	Czarnów 8
18.	Świetlica Opiekuńczo Wychowawcza „Promyk” w Lesznie	Leszno, ul. Warszawska 1
19.	Świetlica w Czarnowie	Czarnów 8
20.	Świetlica w Lesznie	Leszno, ul. Szkolna 10
21.	Świetlica w Zaborowie	Zaborów, ul. Kujawskiego 5
22.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego w Ożarowie Mazowieckim	Ożarów Maz. ul. Poznańska 31/32
23.	Poradnia Psychologiczna Pedagogiczna w Błoniu	Błonie, ul. J. Piłsudskiego 10a
24.	Placówka Opiekuńczo Wychowawcza Nr 1 Powiatu Warszawskiego Zachodniego w Błoniu	Błonie, ul. J. Piłsudskiego 10a
25.	Dom Samotnej Matki – Towarzystwo Pomocy im. Św. Alberta w Laskach	05-080 Laski
26.	Komenda Powiatowa Policji dla Powiatu Warszawskiego Zachodniego w Starych Babicach	Stare Babice, ul. Warszawska 276 b
27.	Sąd Rejonowy w Grodzisku Mazowieckim	Grodzisk Maz, ul. Barniaka 21/23
28.	Powiatowy Urząd Pracy dla Powiatu warszawskiego Zachodniego w Ożarowie Mazowieckim	Ożarów Maz., ul. Poznańska 31/32
29.	Środowiskowy dom Samopomocy Stowarzyszenia „Przyłącz Się Do Nas” w Łubcu	Łubiec 45

Źródło; OPS Leszno

VII. Analiza SWOT

Analiza SWOT to jedna z najpopularniejszych technik analitycznych, służące do porządkowania informacji. Skupia się ona głównie na odpowiedzi na pytanie: „Czy obecny stan zasobów gminy stanowi silną czy słabą stronę, tzn. czy jest czynnikiem ułatwiającym, czy utrudniającym rozwój?, „Jakie szanse i zagrożenia dla gminy płyną z jej kontaktów z bliższym lub dalszym otoczeniem?”

Analiza tych czynników pozwala na ocenę, jaki typ działań jest najbardziej użyteczny w osiągnięciu założonych celów. Jakościowa analiza obecnej sytuacji rodziny, dziecka i systemu wspierania rodziny oraz prawdopodobnej przyszłej sytuacji pozwala na ukierunkowanie działań w ten sposób, by sprzyjały one osiągnięciu założonego celu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Doświadczenie lokalnych instytucji w pracy z rodzinami przeżywającymi trudności opiekuńczo-wychowawcze, realizacja licznych działań nakierowanych na wsparcie rodziny	Niewystarczająca motywacja oraz zaangażowanie rodzin do współpracy w zakresie poprawy wypełniania funkcji rodzicielskich.
Wypracowanie systemu współpracy międzyinstytucjonalnej w związku z działaniami Zespołu Interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno-pomocowych, o których mowa w ustawie i przeciwdziałaniu przemocy domowej oraz w związku z działaniami asystenta rodziny, o których jest mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	Niewystarczająca aktywność społeczności lokalnej w zakresie podejmowania działań skierowanych na wsparcie rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi.
Systematyczne podnoszenie kompetencji zawodowych przez pracowników realizujących działania na rzecz wspierania rodziny.	Brak gotowości rodzin do zmiany stylu życia.
Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez zatrudnienie asystenta rodziny.	Niewystarczające zaangażowanie oraz brak współpracy ze strony rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny (nieprawidłowe wzorce pokoleniowe)
Dysponowanie specjalistyczną kadrą świadczącą pomoc na rzecz rodziny.	Duże obciążenie terapeutyczne w lokalnych instytucjach, np. terapeutów rodzinnych, niewystarczający zasób lekarzy psychiatrów dziecięcych.
Poszerzająca się baza podmiotów świadczących poradnictwo na rzecz rodziny.	Niska motywacja rodzin do korzystania z pomocy specjalistycznej, błędne, stereotypowe postawy wobec korzystania z pomocy instytucjonalnej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
Współpraca asystenta rodziny i pracowników socjalnych, którzy realizują wsparcie dla rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze a także świadczenie pracy socjalnej na rzecz tych rodzin.	Trudności we wczesnym zdiagnozowaniu rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze
Możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych na wsparcie rodzin i podejmowanie innowacyjnych działań na ich rzecz.	Niskie angażowanie się rodzin w realizowane działania, trudności w rekrutacji rodzin do współpracy w ramach realizowanych projektów. Stereotypowe postrzeganie instytucji pomocowych.
Zmiana mentalności i świadomości społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych.	Oslabienie tradycyjnych więzi rodzinnych. Wzrastająca liczba rodzin wieloprotymowych.

Edukacja społeczna, rozwój oferty działań skierowanych do rodziców, mających na celu rozwój umiejętności społecznych rodziców oraz umiejętności wychowawcze.	Słabe zainteresowanie ze strony rodzin dodatkowymi ofertami pomocowymi.
--	---

VIII. Adresaci programu.

Program Wsparcia Rodziny w Gminie Leszno na lata 2025 – 2027 skierowany jest do rodzin mieszkających na terenie Gminy Leszno. Do realizacji celów programu przyjęto definicję rodziny, która została wskazana w art. 6 pkt. 14 ustawy o pomocy społecznej określającym rodzinę, jako :osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”. Zauważyć należy, że rozumienie to nie wymaga występowania instytucjonalnej formy małżeństwa czy więzi pokrewieństwa, zatem rodzina nazwane zostaną wszystkie osoby wykazujące znamiona pozostawania we wspólnym gospodarstwie domowym.

Adresatami programu są przede wszystkim rodziny wychowujące dzieci, w tym w szczególności rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, rodziny o trudnej sytuacji materialno-bytowej, rodziny zagrożone ubóstwem, dotknięte przemocą, jak również rodziny, którym została ograniczona lub odebrana władza rodzicielska poprzez umieszczenie dziecka/dzieci w pieczy zastępczej.

IX. Cele programu.

CEL STRATEGICZNY PROGRAMU: Rozwój integrowanego wsparcia na rzecz rodzin zagrożonych lub przeżywających trudności, w szczególności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Cel strategiczny będzie realizowany przez:

1. Kształtowanie prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny.
2. Tworzenie nowych oraz doskonalenie dotychczasowych form pomocy rodzinie.
3. Aktywizowanie społeczności lokalnej do harmonijnej współpracy na rzecz rodziny.
4. Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka/dzieci.
5. Wsparcie rodzin poprzez asystenta rodziny.

Priorytetem w prowadzeniu wsparcia dla rodzin jest utrzymanie systemu rodzinnego w całości, przy kierowaniu się nadrzędną zasadą dobra dziecka. Umieszczenie dziecka w pieczy zastępczej powinno następować po wyczerpaniu wszelkich form pomocy rodzicom. W związku z tym wszelkie działania powinny zmierzać do poprawy sytuacji w rodzinie, tak aby było możliwe pozostanie dziecka w rodzinie biologicznej.

Realizacja celu strategicznego będzie dokonywana poprzez 5 celów operacyjnych:

1. **Cel operacyjny nr 1. Budowa zintegrowanego systemu wsparcia dla rodzin doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.**
2. **Cel operacyjny nr 2. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych.**
3. **Cel operacyjny nr 3. Opieka nad dzieckiem z rodzin z trudnościami w wypełnianiu swoich funkcji.**

4. **Cel operacyjny nr 4. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny.**
5. **Cel operacyjny nr 5. Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacjach niepowodzeń położniczych.**

CEL OPERACYJNY NR 1 – Budowanie zintegrowanego wsparcia dla rodzin doświadczających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

ZADANIA	REALIZATORZY	WSKAZNIKI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
Analiza sytuacji rodzin zagrożonych kryzysem	• Ośrodek Pomocy Społecznej • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Błoniu • Zespół Interdyscyplinarny w Lesznie	• Liczba rodzin przeżywających trudności objętych wsparciem, • Liczba dzieci w rodzinach, • Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, • Liczba dzieci objętych wsparciem asystenta rodziny, • Liczba rodzin objętych działaniami w zakresie przeciwdziałania przemocy • Liczba dzieci objętych wsparciem	• Zapewnienie instytucjonalnego wsparcia rodzinom przeżywającym trudności, • Wczesne reagowanie na pojawiające się w rodzinie trudności, • Zapobieganie pogłębianiu się sytuacji kryzysowych
Monitorowanie sytuacji dziecka w rodzinach przeżywających trudności lub zagrożonych kryzysem	• Ośrodek Pomocy Społecznej, • Zespół Interdyscyplinarny • Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Błoniu, • Placówki oświatowe	• Liczba rodzin, w których sytuacja dziecka jest monitorowana, • Liczba dzieci, których sytuacja jest monitorowana	Natychmiastowe reagowanie na pojawiające się trudności w rodzinie i zapewnienie rodzinie możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy.
Propagowanie roli asystenta w	• Ośrodek Pomocy Społecznej,	• Liczba rodzin objętych	• Rozwinięcie kompetencji

rodzinie i adekwatne do potrzeb zatrudnienia asystentów rodziny	• Placówki oświatowe	wspieraniem asystenta rodziny, • Liczba zatrudnionych asystentów, • Liczba rodzin przeżywających trudności, którym przekazano informacje o możliwości skorzystania ze wsparcia asystenta rodziny	opiekuńczych i wychowawczych rodziców przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych • Poprawa funkcjonowania rodziny, • Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie zadań realizowanych przez asystenta rodziny
Interdyscyplinarna współpraca pomiędzy instytucjami i podmiotami działającymi na rzecz wsparcia rodzin i dzieci	• Ośrodek Pomocy Społecznej • Pedagodzy szkolni, • Wychowawcy, • Personel placówki wsparcia dziennego, • Kuratorzy zawodowi i społeczni, • Pracownicy Poradni	• Liczba kontaktów nawiązywanych w ramach współpracy z lokalnymi instytucjami, placówkami, podmiotami, organizacjami i pozarządowymi działającymi na rzecz wsparcia rodzin i dzieci • Liczba kontaktów nawiązywanych w ramach współpracy z lokalnymi instytucjami, placówkami, podmiotami,	• Udzielanie kompleksowej pomocy dziecku

	Psychologiczno-Pedagogicznej, • Posterunek Policji (dzielnicowi) • Członkowi Gminnej Komisji ds. profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Pracownicy PCPR w Ożarowie Maz. • Zespół Interdyscyplinarny	organizacjom i pozarządowym działającymi na rzecz wsparcia rodziny • Liczba kontaktów nawiązywanych w ramach współpracy z lokalnymi instytucjami, placówkami, podmiotami, organizacjom i pozarządowym działającymi na rzecz wsparcia rodzin i dzieci • Liczba posiedzeń dot. realizacji działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	
Prowadzenie placówki opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci i młodzieży	• Urząd Gminy w Lesznie, • Organizacje pozarządowe	• Liczba dzieci przebywających w placówce, • Liczba placówek	• Organizacja czasu wolnego, wsparcie edukacyjne dziecka, • Integracja społeczna, • Wsparcie rodziców w

			wypełnianiu funkcji
--	--	--	---------------------

CEL OPERACYJNY NR 2 - Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodzin doświadczających trudności opiekuńczo-wychowawczych.

ZADANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
Edukacja służąca wzmocnieniu kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziców	- Ośrodek Pomocy Społecznej, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie - Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, - Komenda powiatowa Policji, - Urząd Gminy	- Liczba rodzin i dzieci korzystających z zajęć profilaktycznych/edukacyjnych dla rodziców, - Liczba dzieci w rodzinach korzystających z zajęć edukacyjnych dla rodziców, - Liczba przeprowadzonych zajęć profilaktycznych/edukacyjnych, - Liczba dzieci korzystających z zajęć edukacyjnych adresowanych do dzieci i młodzieży, - Liczba podmiotów prowadzących zajęcia edukacyjne, - Liczba kampanii społecznych	- Zwiększenie wiedzy rodziców w zakresie prawidłowych metod wychowawczych oraz prawidłowej komunikacji w rodzinie, - Promowanie, wzmacnianie prawidłowych postaw rodzicielskich, - Podniesienie kompetencji opiekuńczych i wychowawczych rodziców. - Obniżenie ryzyka powielania nieprawidłowych wzorców wychowawczych przez rodziców
Zwiększenie dostępności do specjalistyczn	Ośrodek Pomocy Społecznej,	Liczba osób korzystająca z poradnictwa	Skrócenie czasu oczekiwani

ego poradnictwa rodzinnego, umożliwiające go korzystanie z różnych form wsparcia: -prawnego, -psychologicznego, -pedagogicznego, -asysty rodzinnej, - w zakresie uzależnień, -terapii indywidualnej przeciwdziałania przemocy	• Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Punkt Konsultacyjny • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie • Prania Psychologiczno-Pedagogiczna • Placówki oświatowe	• Liczba udzielonych porad • Liczba podmiotów świadczących specjalistyczne poradnictwo	a na pomoc specjalistyczną • Udzielenie niezwłocznej pomocy rodzinom w kryzysie • Poprawa funkcjonowania rodzin i osób korzystających ze wsparcia • Poprawa relacji między członkami rodziny
Ustanowienie rodzin wspierających	• Ośrodek Pomocy Społecznej	• Liczba rodzin objętych wsparciem rodziny wspierającej • Liczba zawartych umów	• Wsparcie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej • Przekazanie prawidłowych wzorców wychowawczych • Wzmocnienie pozytywnych postaw rodzicielskich

CEL OPERACYJNY NR 3 Opieka nad dzieckiem z rodzin z trudnościami w wypełnianiu swoich funkcji.

ZADANIA	REALIZATORZY	WSKAZNIKI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
Monitoring funkcjonowanie rodzin, po zakończeniu pracy asystenta rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej	- Liczba rodzin objętych monitoringiem - Liczba dzieci w rodzinach objętych monitoringiem	- Udzielenie niezwłocznego wsparcia rodzinom w sytuacji pojawienia się kryzysu - Zabezpieczenie podstawowych potrzeb, w tym bezpieczeństwa dzieciom - Utrwalenie zamian wypracowanych w relacji z asystentem rodziny - Zapewnienie poradnictwa rodzinnego w okresie po zakończeniu relacji planu pomocy przez asystenta rodziny.
Umożliwienie dzieciom z rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze korzystania z pobytu w placówce opiekuńczo-wychowawczej	- Ośrodek Pomocy Społecznej - Placówka opiekuńczo-wychowawcza - Gminna Komisja ds. Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	- Liczba rodzin, z których dzieci przebywają w placówce opiekuńczo-wychowawczej - Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo-wychowawczej - Liczba placówek opiekuńczo-wychowawczych	
Tworzenie stosownie do zdiagnozowanych potrzeb grup	Ośrodek Pomocy Społecznej	Utworzenie grupy wsparcia lub samopomocowej	Samopomoc rodzicielska, jako platforma

wsparcia oraz grup samopomocowych w celu wzmocnienia rodziców w wypełnianiu ról społecznych	• Powiatowe Centrum Pomocy rodzinie • Organizacje pozarządowe		wstąpcie i wymiany doświadczeń • Aktywizowanie rodziców, większe zaangażowanie osobiste rodziców w rozwiązywanie problemów w zakresie wypełniania funkcji rodzicielskich
Doskonalenie zawodowe pracowników instytucji i podmiotów zajmujących się pomocą dziecku i rodzinie	• Ośrodek Pomocy Społecznej • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie • Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza	• Liczba odbytych szkoleń • Liczba przedstawicieli instytucji biorących udział w szkoleniach	• Wzrost kompetencji osób realizujących działania na rzecz rodzin przeżywających trudności
Zabezpieczenie środków finałowych na współfinansowanie pobytu dziecka w pieczy zastępczej	• Ośrodek Pomocy Społecznej	• Wysokość środków finansowych przeznaczonych na współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej	• Zapewnienie dzieciom bezpiecznych warunków życia i właściwej opieki

CEL OPERACYJNY NR 4 Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny.

ZADANIA	REALIZATORZY	WSKAZNIKI	PRZEWIDYWANE EFEKTY
Objęcie pomocą finansową i rzeczową rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej	• Ośrodek Pomocy Społecznej	• Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą społeczną • liczba dzieci korzystających z posiłków • liczba rodzin z dziećmi korzystających z	• poprawa sytuacji materialnej i bytowej rodzin

		zasiłków celowych na zakup żywności • liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych • liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego • liczba rodzin objętych świadczeniem wychowawczym • liczba rodzin z dziećmi korzystających z dodatku mieszkaniowego	
Udzielanie pomocy w formie: stypendiów, wyprawki szkolnej	• Ośrodek Pomocy Społecznej, • Urząd Gminy	• Liczba dzieci korzystających ze stypendiów szkolnych • Liczba dzieci korzystających z wyprawki szkolnej	Odpowiednie wyposażenie szkolne
Udzielanie pomocy rodzinom wielodzietnym	• Ośrodek Pomocy Społecznej	• Liczba rodzin objętych pomocą z tytułu wielodzietności • Liczba rodzin korzystających z Kart 3+	• Poprawa jakości życia rodzin • Zwiększenie dostępności do różnego typu usług

CEL OPERACYJNY NR 5 . Wsparcie kobiet w ciąży i rodzin ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacjach niepowodzeń położniczych.

ZADANIA	REALIZATORZY	WSKAŹNIKI	PRZEWIDYWANY EFEKT
Praca środowiskowa	Ośrodek Pomocy Społecznej	• Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny • Liczba rodzin objętych pracą socjalną	Wsparcie rodzin w trudnej sytuacji życiowej, ułatwienie dostępu do różnorodnych form wsparcia i pomocy

Zapewnienie innych form wsparcia dla rodzin	• Ośrodek Pomocy Społecznej • Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie • Szkoły Rodzenia • Poradnie laktacyjne	• Liczba rodzin korzystających z poradnictwa psychologicznego • Liczba rodzin korzystających z poradnictwa prawnego • Liczba rodzin korzystających ze skoordynowanych działań w zakresie kompleksowego wsparcia kobiet w ciąży i ich rodzin • Liczba rodzin/osób biorących udział w zajęciach prowadzonych przez Szkołę Rodzenia, Poradnię laktacyjną	
Objęcie wsparciem materialnym rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym	Ośrodek Pomocy Społecznej	Ilość rodzin korzystających z jednorazowego świadczenia w wysokości 4 000 zł	Częściowa poprawa sytuacji materialnej

X. Finansowanie programu

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027 w Gminie Leszno są:

1. środki własne z budżetu gminy,
2. środki finansowe poszczególnych podmiotów odpowiedzialnych za realizację zadań określonych w programie,
3. środki pozabudżetowe pozyskane na zadania związane z realizacją programu; dotacje celowe z budżetu państwa, dotacje na realizację rządowych programów wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz inne środki zewnętrzne, np. środki unijne.

XI. Realizatorzy programu

Realizatorami Programu Wspierania Rodziny na lata 2025 – 2027 są instytucje i podmioty, które w ramach swoich kompetencji posiadają obowiązek wspierania rodziny, w szczególności

rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz inne podmioty realizujące działania na rzecz wspierania rodziny. Przy realizacji programu współpracować powinny podmioty publiczne jak i niepubliczne.

XII. Monitoring i ewaluacja programu

Przedmiotem ewaluacji programu będzie skuteczność podejmowanych działań w oparciu o analizę osiągniętych wskaźników realizacji zadań. Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji, planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas realizowanych.

Dla skutecznej realizacji założonych w programie działań, prowadzenia ewaluacji i monitoringu realizacja programu winna opierać się na stałej współpracy pomiędzy instytucjami, innymi podmiotami oraz organizacjami.

Realizatorzy zadań, wskazani w niniejszym programie, zobowiązani są do przekazywania informacji i danych, niezbędnych do opracowania rocznych sprawozdań z realizacji programu, Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Lesznie, jako instytucji koordynującej realizację programu i odpowiedzialnej za przygotowanie rocznych sprawozdań z realizacji programu.

XIII. Oczekiwane rezultaty

Spodziewanymi rezultatami realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny w latach 2025 – 2027 są;

1. Poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i przywrócenie im zdolności do wypełniania obowiązków rodzicielskich.
2. Ograniczenie występowania zjawiska wykluczenia społecznego rodzin z różnego rodzaju dysfunkcjami, w tym rodzin z problemem przemocy w rodzinie, rodzin z uzależnieniami.
3. Współpraca rodziców z instytucjami w celu powrotu dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej do rodziny biologicznej.
4. Podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie dostępnych form wsparcia dla rodzin przeżywających trudności lub nimi zagrożonych.
5. Rozwijanie współpracy instytucji podmiotów i organizacji pozarządowych na rzecz wspierania dziecka i rodziny.

XIV. Podsumowanie

Przedstawione w programie działania mają charakter subsydiarny, wspierający rodziny, mający wzmocnić ich zasoby i kompetencje w wypełnianiu funkcji rodzicielskich. Działania te mają systemowo wspierać rodziny, które doświadczają trudności opiekuńczo-wychowawczych, a w konsekwencji pozwolą rodzinom odzyskać poczucie własnej sprawczości i powrócić do prawidłowego wykonywania zadań i funkcji wynikających z jej istoty. Pozwolą również zatrzymać dziecko w jego rodzinie biologicznej lub umożliwią powrót do niej w razie czasowego umieszczenia w pieczy zastępczej. Osiągnięcie tego celu będzie możliwe tylko przy współpracy instytucji powołanych do wspierania rodziny, przy współpracy i współdziałaniu ze strony rodzin, gdyż osiągnięcie zakładanych celów w znacznej mierze jest zależne od członków rodzin, ich motywacji do zmiany sytuacji i przezwyciężenia trudności.